

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/115/2014
Identifikačné číslo spisu:	1310206168
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Šramková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1310206168.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky D. Q., bytom D., zastúpenej spoločnosťou advokátskou kanceláriou B & S Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingová č. 5 proti odporkyni Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova č. 48, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., so sídlom v Piešťanoch, Sad A. Kmeťa č. 24, o zaplatenie sumy 214,93 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17 C 108/2010, na dovolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. októbra 2013, sp. zn. 14 Co 357/2011, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania v sume 33,55 eur na účet spoločnosti advokátska kancelária B & S Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingová č. 5, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 21. júna 2011, č. k. 17 C 108/2010-108 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 214,93 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 214,93 eur od 16. apríla 2010 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Navrhovateľke priznal voči odporkyni náhradu trov súdneho konania vo výške 100 %.

Na základe vykonaného dokazovania zistil, že navrhovateľka uzavrela 17. februára 1994 s odporkyňou zmluvu o dôchodku, predmetom ktorej je doživotné plnenie nároku z podporného dôchodkového fondu odporcu vo výške 214,93 eur (6 475,- Sk) mesačne až do dožitia odporkyne. Odporkyňa výpoveďou z 26. októbra 2009 predmetnú zmluvu vypovedala a ako dôvod výpovede uviedla využitie zákonného práva podľa ustanovenia § 582 Občianskeho zákonníka. Podľa výpovede platnosť a účinnosť zmluvy o dôchodku mala skončiť ku dňu 31. marca 2010. Dospel k záveru, že výpoveď je neplatná. Zmluvou sa v prospech navrhovateľky založilo právo na vyplácanie dôchodku doživotne. V zmysle Zmluvy o dôchodku sa povinný (odporkyňa) zaviazal vyplácať príjemcovi (navrhovateľke) mesačne sumu 214,93

eur na základe skutočností uvedených v žiadosti o plnenie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy. Žiadateľ (navrhovateľka) o poskytnutie plnenia zo Zmluvy mal k dispozícii vopred formulovanú zmluvu vyhotovenú odporkyňou, ktorá bola súčasťou Štatútu fondu. Navrhovateľka v žiadosti podľa údajov je fyzická osoba špecifikovaná menom, priezviskom, dátumom narodenia, rodným číslom, adresou bydliska, preto konštatoval, že tvrdenie odporkyne, že Zmluva je neurčitá, čo spôsobuje jej neplatnosť, nedôvodné. Nestotožnil sa s tvrdením odporkyne, že podľa Zmluvy plnila viac rokov a navrhovateľke vyplatila istú vyššiu sumu peňazí, čím bol dostatočne naplnený účel Zmluvy. Účelom Zmluvy bolo poskytovať plnenie navrhovateľke doživotne a nie na vymedzené obdobie, ktorého dĺžka závisí od vlastného uváženia odporkyne. Záväzok odporkyne nezanikol z dôvodu nemožnosti plnenia podľa § 575 a nasl. Občianskeho zákonníka, lebo § 27 ods. 8 zákona o bankách sa netýka vzťahov upravených predmetnou Zmluvou. Smrť fyzickej osoby je vždy objektívne zistiteľnou skutočnosťou. Zmluva je svojim charakterom zmluvou uzavretou na dobu určitú, kedy je presne určený okamih začiatku vyplácania dôchodku a okamih ukončenia právneho vzťahu, a to smrťou, ktorá skutočnosť nie je závislá od ľudskej vôle. Ide i určitú dobu s presne stanoveným začiatkom a koncom. Možnosť odstúpiť od zmluvy o dôchodku by bola v rozpore s jej podstatou, pokiaľ bola dohodnutá s povinnosťou poskytovať plnenie doživotne. Vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané až do smrti oprávnenej osoby na prijatie dôchodku. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, veta prvá O.s.p., ktoré vyjadril v percentuálnej výške s tým, že o výške náhrady trov rozhodne uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. októbra 2013, č. k. 14 Co 357/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania vo výške 32,80 eur do rúk právneho zástupcu do troch dní. Dovoľanie vo veci nepripustil. Dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, čo ho viedlo k jeho potvrdeniu v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. Vzhľadom na skutočnosť, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, obmedzil odôvodnenie svojho potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. Na zdôraznenie správnosti uviedol, že predmetná zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania sú vždy zmluvami na dobu určitú. Vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto sumou viazané až do smrti oprávnenej osoby na prijatie dôchodku. Zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu je s právneho hľadiska zmluvou o dôchodku podľa § 842 až § 844 Občianskeho zákonníka. Účelom predmetnej zmluvy bolo zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka po odchode do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená. Námietky odporkyne o absolútnej neplatnosti zmluvy považoval za účelové a poukázal na konanie odporkyne, že sama považovala Zmluvu za platnú na základe ktorej poskytoval navrhovateľke plnenie, o jej platnosti nemal pochybnosti, inak by ju nevypovedal. Na spornú Zmluvu nie je možné ani aplikovať § 27 ods. 8 a § 116 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, lebo sa netýka vzťahov upravených touto Zmluvou. Odporkyňa neuzatvárala predmetnú Zmluvu ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti, teda nešlo o vzťah banky s klientom. Zmluva sa týka interných vecí banky - zamestnávateľa a zamestnanca. Ohľadom námietky odporkyne dotýkajúcej rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý nespĺňa náležitosti § 157 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa spĺňa požiadavky. Vyporiadal sa aj s námietkou odporkyne spočívajúcou v odňatí možnosti konať pred súdom, pretože nemala možnosť sa vyjadriť k dôkazom, pretože súd na pojednávaní neoboznamoval obsah listín a ani ich neprečítal. Odporkyňa sa nezúčastnila pojednávania na ktorom bolo vyhlásenie dokazovania za skončené a na ktorom bol vyhlásený rozsudok. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného dňa 21.6.2011 nevyplýva aké dôkazy vykonal, ale to neznamená, že dokazovanie listinami vôbec nevykonal. Aj keď postupom súdu prvého stupňa došlo k procesným nedostatkom, tieto nemali vplyv na správnosť súdneho rozhodnutia. Poukázal tiež na to, že sporné listiny, ktoré predložila navrhovateľka boli odporkyni známe z jej činnosti, ktoré sama odporkyňa vypracovala.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla odporkyňa dovoľaním. Prípustnosť dovoľania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že jej ako účastníčke konania bola postupom súdu odňatá

možnosť konať pred súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa názoru odporkyne tým, že súd prvého stupňa v priebehu konania nevykonával dôkazy listinami o ktoré svoje rozhodnutie oprel, nezistil tak skutkový stav veci, nevyhlásil dokazovanie za skončené na pojednávaní dňa 7. júna 2011, ale odročil pojednávanie na vyhlásenie rozsudku na deň 21. júna 2011. Tohto pojednávania sa odporkyňa nezúčastnila z dôvodu hospodárnosti konania. Súd prvého stupňa však pokračoval v konaní na uvedenom pojednávaní. Odvolací súd tento stav nenapravil. Súd prvého stupňa na pojednávaní neoboznamoval obsah listín a ani ich neprečítal, ktorý postup je v rozpore s § 122 ods. O.s.p. Súd prvého stupňa a aj odvolací súd vec z viacerých dôvodov nesprávne právne posúdil, svoje rozhodnutie súdy riadne neodôvodnili v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p., pretože sa nezaoberal jej námietkami uvedenými v odvolaní. Nedostatok odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu videla aj v tom, že odvolací súd sa nedostatočne nezaoberal jej odvolacou námietkou, či zmluva o dôchodku je absolútne neplatnou pre rozpor so zákonom a pre neurčitosť vo vymedzení dĺžky trvania práva na dôchodok. Súd prvého stupňa túto právnu otázku vyriešil tak, že zmluva o dôchodku je uzavretá na doživotie a zaniká dňom smrti oprávneného, pričom nárok na plnenie - vyplatenie dôchodku vzniká za celý kalendárny mesiac v prípade, že sa oprávnený z dôchodku dožil minimálne prvého dňa kalendárneho mesiaca. Zmluva je preto jednoznačne neurčitá, pokiaľ ide vymedzenie doby neurčitého trvania, na ktorú sa právo na dôchodok zakladá. Posúdenie platnosti zmluvy o dôchodku má rozhodný význam pre posúdenie celej veci a bolo povinnosťou súdu právne relevantným spôsobom sa vyporiadať s argumentáciou odôvodňujúcou neplatnosť zmluvy. Výtka neodôvodnenosť jeho rozhodnutia aj z dôvodu, že sa nevysporiadal s § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách. Odvolaciemu súdu výtka neodôvodnenosť jeho rozhodnutia aj z dôvodu, že sa nevysporiadal s jej návrhom na postup podľa § 238 ods. 3 O.s.p., keďže požiadala odvolací súd, aby v prípade, ak potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa, vo výroku potvrdzujúceho rozsudku pripustil dovolanie z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu v otázke, či zmluvu o dôchodku uzavretú podľa § 842 Občianskeho zákonníka, možno podľa § 582 Občianskeho zákonníka vypovedať. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd vzhľadom na to, že závery súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú správne, dovolanie odporkyne zamietol. Zároveň si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania. Domáhala sa trov dovolacieho konania v sume 33,55 eur za jeden úkon právnej služby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3).

V prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané

predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcov z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodiť nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 a k § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Odporkyňa existenciu procesných vád konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť.

So zreteľom na odporkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces a práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje. Pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a odporkyňa neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby

súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka dovolateľky týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomných vyhotovení rozhodnutí oboch súdov.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa primerane vysvetlil, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu zmluvy, ktorú posúdil ako zmluvu o dôchodku v zmysle § 842 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorú za odporkyňu podpísala oprávnená osoba. Konštatoval, že ide o zmluvu o dôchodku, z ktorého pojmu dôchodok vyplýva, že sa jedná o opakujúce sa peňažné plnenie (rentu) v pravidelných splátkach. Taktiež dostatočne vysvetlil, že zmluva je dostatočne identifikovateľná. Nesúhlasil s tvrdením odporkyne, že zmluva o dôchodku je neplatná lebo nie je dostatočne identifikovateľná v bydlisku a dátume narodenia navrhovateľky. Povinná (odporkyňa) sa zaviazala vyplácať príjemcovi (navrhovateľke) doživotne sumu na základe skutočností uvedených v žiadosti navrhovateľky o plnenie, ktorá tvorila neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Odporkyňa uzatvárala zmluvy o dôchodku so svojimi zamestnancami na základe ich žiadostí, ktoré boli formulárového typu s uvedením skutočností, ktoré požadovala sama odporkyňa. Zmluva o dôchodku bola uzavretá do dožitia, ktorá je ohraničená smrťou navrhovateľky, preto nesúhlasil s názorom odporkyne, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú. Uzavrel, že výpoveď zmluvy o dôchodku daná odporkyňou je v rozpore so zákonom a ako právny úkon je neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti dodal, že zmluva o dôchodku je zmluvou uzavretou na dobu určitú, a to na doživotie. Výporiadal sa aj s námietkami odporkyne v ktorých namietal, že smrť fyzickej osoby nie je vždy zistiteľnou skutočnosť, neaplikovaním zákonných ustanovení zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách ako aj poukazovaním odporkyne na rozpor s dobrými mravmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporkyne.

Pokiaľ dovolateľka v dovolaní namietala aj iné vady konania nevykonanie potrebného dokazovania), dovolací súd poznamenáva, že tzv. iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, sú síce dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., no uplatniť ich možno až vtedy, ak je dovolanie prípustné. Samotné totiž prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Pokiaľ ide o námietku odporkyne spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Ani nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporkyne nie je postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). Podľa ustálenej judikatúry platí, že takýto postup súdu nemožno zásadne považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Účastníci sú totiž povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov (ale aj z tých, ktoré navrhnuté neboli) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie dovolateľ v danej veci využil (nebolo mu odňaté). Právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd (ani okresný súd) preto nevykonaním dôkazu, navrhovaného dovolateľom, ho nevylúčil z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predstavuje dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Dovolací súd môže v dovolacom konaní prihliadnuť k takýmto namietaným nedostatkom len vtedy, ak je splnený predpoklad prípustnosti dovolania (o taký prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Aj keď dovolateľka výslovne uvádza, že ňou vytýkaným postupom došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namieta nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporkyne nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím

odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke vzniklo právo na náhradu trov konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol navrhovateľke vypracovaním vyjadrenia z 24. januára 2014 k dovolaniu odporkyne (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 19,92 eur, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t. j. 8,04 eur)] po pripočítaní DPH v sume 5,59 eur (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu predstavuje spolu 33,55 eur.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.